

از کارآفرینی تا توسعه

پیامدهای گسترش کارآفرینی در توسعه اقتصادی،
اجتماعی و فرهنگی

نویسنده: مرضیه فخرایی

سرشناسه	: فخرانی، مرضیه، ۱۳۴۴
عنوان و نام	: از کارآفرینی تا توسعه: پیامدهای گسترش کارآفرینی در توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی
پدیدآور	: نویسنده مرضیه فخرانی
مشخصات نشر	: تهران: آینده پژوه، ۱۳۹۳
مشخصات ظاهری	: ۲۸ ص: جدول
شابک	: ۹۷۸-۶۰۰-۷۲۶۵ ۱۵/۴
عنوان دیگر	: پیامدهای گسترش کارآفرینی در توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی
موضوع	: کارآفرینی، توسعه اجتماعی
موضوع	: رشد اقتصادی، فرهنگ و تکنولوژی
رده بندی کنگره	: HB ۶۱۵/۴۱۳:۱۳۹۳
رده بندی دیویی	: ۳۳۸/۰۴
شماره کتابشناسی	: ۳۷۰۳۳۶۳

عنوان کتاب: از کارآفرینی تا توسعه پیامدهای گسترش کارآفرینی در توسعه

اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی

نویسنده مرضیه فخرانی

ناشر آینده پژوه

طرح جلد

نوبت چاپ: اول ۱۳۹۳، ۱۰۰ جلد

قیمت ۱۰۰۰۰۰

شابک ۹۷۸ ۶۰۰ ۷۲۶۵ ۱۵ ۴

برای تهیه این کتاب به نشر آینده پژوه با تلفن ۸۸۰۰۰۴۲۱ و ۰۹۱۲۵۳۸۷۸۴۷ مراجعه کنید.

فهرست

پیشگفتار ۱۱

بخش ۱. مفاهیم و دیدگاه‌ها ۱۳

- فصل ۱. پیشینه کارآفرینی ۱۵
- فصل ۲. کارآفرینی در گذار مدرنیته ۲۱
- فصل ۳. ویژگی‌های کارآفرینان ۳۱
- فصل ۴. انواع کارآفرینی ۴۱
- فصل ۵. کارآفرینی در شرکت‌های کوچک و متوسط ۴۵

بخش ۲. پیامدهای توسعه کارآفرینی ۵۵

- فصل ۵. کارآفرینی و ایجاد اشتغال ۵۷
- فصل ۶. کارآفرینی و رشد اقتصادی ۶۵
- فصل ۷. کارآفرینی و توسعه فرهنگی ۶۹

منابع ۷۷

پیشگفتار

در مسیری که دیگران رفته‌اند گام برندارید، در راه‌های جدید
قدم بگذارید و راه را برای دیگران باز کنید.

کارآفرینی به معنای گام گذاشتن در سرزمین‌های ناشناخته کسب‌وکار و
گشودن مسیرهای نو برای کسب موفقیت است. کارآفرینان با تلاش و پشتکار
خود ایده‌های جدیدی را که دیگران آنها را نشدنی می‌دانند، به ثمر می‌نشانند.
اما تحقق این ایده‌ها چه فرصت‌هایی را پیش روی جامعه قرار می‌دهد و چه
افق‌های نوینی را به روی مردم خواهد گشود؟ به بیان دیگر: پیامدها و نتایج
حاصل از توسعه کار آفرینی کدامند؟

پژوهشگران و اندیشمندان هر یک از منظر خاصی به این پدیده می‌نگرند و
پیامدها و نتایج متفاوتی از آن را مورد بحث و مطالعه قرار می‌دهند.

اقتصاددانان نتایج اقتصادی کارآفرینی را مورد بحث قرار می‌دهند و در
جستجوی رابطه میان سطح فعالیت کارآفرینی و رشد و توسعه اقتصادی در
جامعه هستند. بررسی شاخص‌هایی همچون "رشد تولید ناخالص ملی"، "افزایش
بهره‌وری" و "سوددهی"، از موضوعات مورد بحث در این حوزه است.

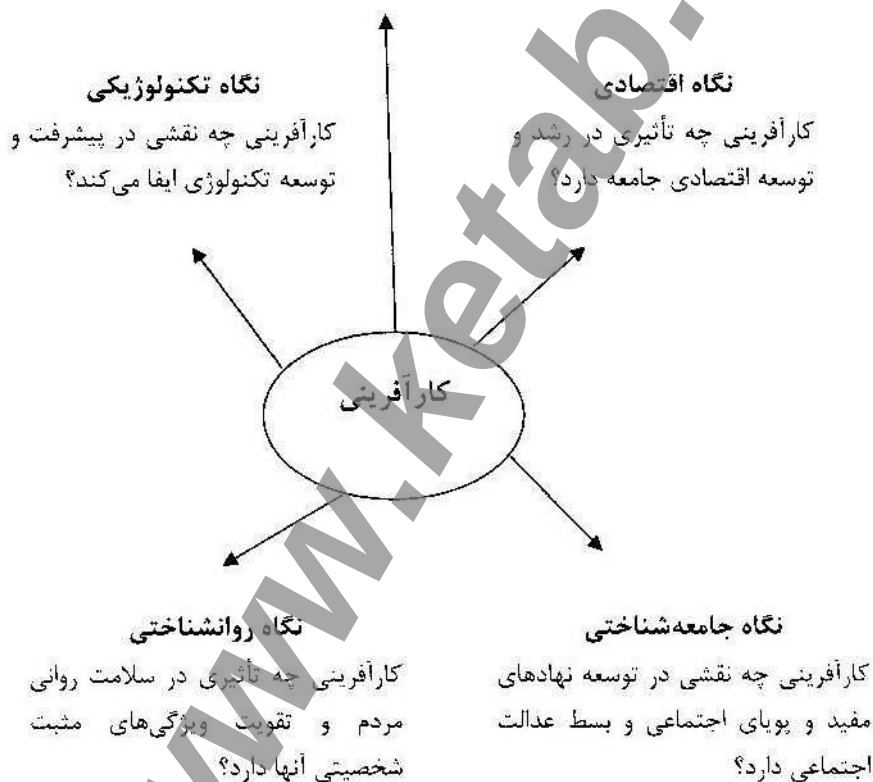
پژوهشگرانی که از دید جامعه‌شناسی به این پدیده می‌نگرند، تأثیر آن را در ایجاد و پویایی نهادهای مثبت اجتماعی و تحولات اجتماعی مورد مطالعه قرار می‌دهند. روانشناسان در پی کشف ویژگی‌های افراد کارآفرین و نحوه پرورش این ویژگی‌ها هستند. تکنولوژیست‌ها تأثیر کارآفرینی را در گسترش نوآوری‌های تکنولوژیک بررسی می‌کنند و این پدیده را به عنوان راهکاری مؤثر در کاهش شکاف تکنولوژیکی جامعه مورد بحث قرار می‌دهند و در نهایت اندیشمندان و پژوهشگران در حوزه فرهنگ، تبعات فرهنگی کارآفرینی را مطالعه کرده و به دنبال پاسخ به این پرسش هستند که گسترش کارآفرینی چه نقشی در رشد و تعالی انسان‌ها و تقویت باورها، ارزش‌ها و رفتارهای شایسته در جامعه دارد؟

کارآفرینی فرایندی است که با مشارکت و فعالیت مستقیم افراد جامعه شکل می‌گیرد و از این رو گسترش کارآفرینی به معنای افزایش میزان مشارکت فعال مردم در فعالیتهای اقتصادی و اجتماعی است، و همین مشارکت است که زمینه را برای رشد و توسعه جامعه در تمام ابعاد و جنبه‌ها به‌خوبی فراهم می‌کند. با هدایت این فعالیت‌ها به سمت اهداف کلیدی و نیازهای اساسی جامعه و حمایت مؤثر از آنها، زمینه مساعدی برای توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جامعه فراهم می‌شود.

ایجاد فرصت‌های شغلی مناسب، توسعه و پیشرفت تکنولوژی، تشویق به سرمایه‌گذاری، ایجاد تحول و پویایی در سیستم اقتصادی، نوآوری و ایجاد تغییر، افزایش مشارکت‌های مردمی، رفع خلل، شکاف‌ها و تنگناهای بازار و تحول و تجدید حیات محلی و ملی، تنها بخشی از پیامدهای گسترش کارآفرینی هستند.

نگاه فرهنگی - ارزشی

کارآفرینی چه جایگاهی در تعمیق و گسترش
مبانی فرهنگی و اعتقادی جامعه دارد؟

شکل ۱. پیامدهای گسترش کارآفرینی: پنج نگاه متفاوت

درباره این کتاب

اولین مطالعه من در زمینه کارآفرینی به سال ۱۳۸۰ بازمی‌گردد؛ زمانی که یک پروژه مطالعاتی را به سفارش سازمان فرهنگی هنری شهرداری انجام دادم. حاصل این کار تحقیقاتی در گزارشی با عنوان "کارآفرینی و راهکارهای توسعه آن" [۱] ارائه شد. در انتهای این گزارش ۲۰ پیشنهاد کلی برای توسعه کارآفرینی در کشور مطرح شده بود. این مطالعات با ترجمه کتاب "از کارمندی به کارآفرینی" [۲] در سال ۱۳۸۲ ادامه یافت. در آن زمان مفهوم کارآفرینی تازه در جامعه اسلامی ما مطرح شده بود و مراکز تحقیقاتی مختلف انجام مطالعاتی را در این زمینه آغاز کرده بودند. به همین دلیل هم منابع محدودی در این حوزه به زبان فارسی وجود داشت. تا اواسط دهه ۸۰ موجی از ادبیات و آموزش‌های کارآفرینی کشور را فرا گرفت که توانست نسل جوان تحصیلکرده و بسیاری از دانشجویان آن زمان را با مفاهیم مرتبط با کارآفرینی آشنا کند. یکی دیگر از پیامدهای مثبت این موج، راه‌اندازی رشته کارآفرینی در بسیاری از دانشگاه‌های کشور بود. با این وجود به نظر می‌رسد مفهوم دقیق کارآفرینی و تفاوت آن با راه‌اندازی کسب‌وکار در معنای کلی آن آنگونه که باید مورد بررسی و دقت قرار نگرفته است.

برای بررسی دقیق‌تر مفهوم کارآفرینی و پیامدهای توسعه آن بر آن شدم تا بخشی از ثمره مطالعات را گردآوری، و از یافته‌های گزارش شهرداری که به دلایلی منتشر نشده، به منظور غنی‌سازی کتاب حاضر استفاده کنم. در ابتدای کتاب بحث در مورد کارآفرینی را از مطالعه پیشینه آن آغاز کرده‌ایم.

در فصل دوم این بخش با بیان آرا و نظریات اندیشمندان مختلف با تعریف جدید کارآفرینی از ابعاد مختلف آشنا شده و الگویی ساده از نحوه شکل‌گیری "فرآیند کارآفرینی" ارائه می‌دهیم.

اما کارآفرینی به معنای واقعی آن و همراه با تمام پیامدها و نتایج اجتماعی و اقتصادی، حاصل اندیشه و تلاش کارآفرینان است. در فصل سوم با برشمردن این ویژگی‌ها و بررسی آنها، با نگرش‌ها و رفتارهای افراد خلاق و نوآور آشنا شده و به تفاوت‌های اساسی میان کارآفرینان و مدیران اشاره می‌کنیم.

کارآفرینی و نوآوری می‌تواند به شکل‌های مختلف و در بسترهای متفاوت بروز یابد که هر یک از این شکل‌ها، مشخصه‌های خاص خود را دارند. در ادامه این بحث و در فصل چهارم انواع کارآفرینی را به اختصار برمی‌شماریم.

این نوع از کارآفرینی با مشخصه‌های ویژه خود در قالب "شرکت‌های کوچک و متوسط" شکل می‌گیرد و توسعه می‌یابد. در انتهای این بخش با ویژگی‌های مثبت این شرکت‌ها آشنا می‌شویم. با پیگیری مطالب ارائه شده در این بخش، به تصویری اجمالی از "کارآفرینی" و الگویی از شکل‌گیری "فرآیند کارآفرینی" دست می‌یابیم. این آشنایی مقدمه بحث‌های مربوط به "توسعه کارآفرینی" در بخش بعد خواهد بود. بخش دوم به بررسی پیامدهای گوناگون توسعه کارآفرینی اعم از اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی اختصاص دارد.

این کتاب یک مرجع و راهنمای اولیه برای بررسی تبعات کارآفرینی است. مخاطبان اصلی این کتاب آن دسته از جوانان و دانش‌آموختگان دانشگاه‌ها هستند که می‌خواهند با مفهوم کارآفرینی و پیامدهای توسعه آن آشنا شوند.